

DISSERTATIO IN AVGVRALIS MEDICO-OBSTETRICA
DE
PLACENTARVM IN VTERO
POST PARTVM
REMANEARVM CVRATIONE THERAPEVTICA
AC MANVALI
CERTIS SOLIDISQVE ARTIS PRINCIPIIS
OBSERVATIONIBVS SVPERSTRVCTA.

QVAM
RECTORE ACADEMIAE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO
DOMINO
CAROLO AVGVSTO
VCE SAXONIAE CLIVIAE MONTIVM ANGARIAE ET
VVESTPHALIAE LANDGRAVIO THVRINGIAE REX.

CONSENSV
GRATIOSI MEDICORVM ORDINIS
PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE
IN VTRAQVE MEDICINA HONORIBVS
IVRIBVS ET PRIVILEGIIS
LEGITIME ABHINC IAM IMPETRATIS
A. D. XV. MARTII MDCCCLXXXVIII.
ERYDITORVM EXAMINI SVBICIT

AVCTOR
JOHANN. RENRIC. OBERTEVFFER
HERISAVIA - HELVETVS.

IENAE,
TYPIS GOEPPERTII.

Obstetr.
2006,34

Obstetr. 187.

1110

V I R I S

ILLVSTTRIBVS EXCELLENTISSIMIS
PRAECEPTORIBVS OPTIMIS

IN AETERNVM PIE COLENDIS

IOANNI HENRICO RAHN

MEDICINAE DOCTORI

SACRI CAESAREI PALATI COMITI

COLLEGII CAROLINI CANONICO PHYSICES ET MA-
THESEOS

IN GYMNASIO TVRICENSI PROFESSORI PVBLICO

SOCIETATIS MEDICORVM ET CHIRVRGORVM VNI-
VERSAM PER HELVETIAM CORRESPONDENTIVM
PRAESIDI

ACADEMIARVM IMPERIALIS NATVRAE CVRIOSO-
RVM, ELECT. PALAT. BVRGHVS. SOCIETATVM
PHYSICARVM ET MEDICARVM TVRICENSIS BA-
SILEENSIS LAVSANNENSIS REL.
SODALI.

V I N T

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
PRESS

JOHANNES KEPLER

PHYSICIAN

OF LINZ

AND

GRAZ

IN THE

UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY

1968

PHYSICIAN

OF LINZ

AND

GRAZ

1968

IOANN. CHRIST. STARCK

MEDICINAE DOCTORI

HAEREDITARIO IN LEVTHENTHA ET SACHSEN-
HAVSEN DVCIS SAXO-WEIMARIENSIS ARCHIA-
TRO PROFESSORI MEDICINAE IN ACADEMIA
IENENSIS P. O. INSTITVTI CLINICI IENENSIS
ANTIQVIORIS PRAESIDI, PLVRIVM ACADEMIA-
RVM ET SOCIETATVM SCIENTIARVM MEMBRO
DIGNISSIMO REL.

IO. GEORG. OBERTEVFFER

MEDICINAE ET CHIRVRGIAE DOCTORI

ARTIS OPSTETRICIAE MAGISTRO SOCIETATIS
MEDICO CHIRVRGICAE PER HELVETIAM COR-
RESPONDENTIS MEMBRO COMMITTENTI COL-
LEGII SANITATIS CANTONIS SENTIS MEMBRO
DITIONIS HERISAVIENSIS PHYSICO
PATRI OPTIMO PEI COLENDO,

HASCE STUDIORVM PRIMITIAS

SACRAS ESSE VULT

TANTORVM NOMINVM

CULTOR OBSERVANTISSIMVS

OLIMQVE DISCIPVLVS

AVIDISSIMVS

ATTENTISSIMVS

A V C T O R .

PROOEMIUM.

Dum fere triennio abhinc medicinae utriusque studiis, in celeberrima musarum sede, quae Ienae Saxonum floret, operam dedi, et ibidem sane diutius commorari iuxta mentem dilecti parentis mei, decreveram, immo alias Academias frequentare mihi iam ab ipso, qua est in me benevolentia, concessum fuerat. Ecce! ex improvise patriae meae Neogallorum respublica bellum et minata est, et postea revera intulit. Hoc vero periculum, quo mihi nullum maius et *gravius esse videbatur* in mente mea ingravissimas gravissimasque excitavit sensationes ut subito mihi cum socio et Amico meo, cl. SCHINZ, Turicensi, animo proposuerim examina subeundi

di

di et patriam repetendi. Quo facto, spectabili facultati medicae placuit, mihi honores privilegiaque medicinae doctoris concedere, simul autem mihi imperare, ut ipsi, quam primum fieri posset, dissertationem inauguralem transmitterem.

Domum reversus, contra intentionem et normam studiorum meorum, a carissimo patre excogitatam propositamque, medios inter belli tumultus, variaque inde sequentia infortunia vivens, et postea munere chirurgi exercitus donatum, variisque aliis negotiis tam practicis, quam domesticis obrutum, vexatumque me juvenem adeo, vidi, ut promissis meis maturius liare vix potuerim. Spero igitur fore, ut gratiosa facultas medica Ienenfis seriore adventum Speciminis Academici haud meae negligentiae, sed potius periculis patriae imminentibus adscribere velit.

Cum autem de conscribendo specimine inaugurali cogitarem, ex illa scientiae parte, quae artem obstetriciam spectat, seligere materiam praecipuis mihi placebat, et praesertim *de tractatio-*

ctatio-

ctatione Secundinarum post partum remansarum,
 tam therapeutica, quam et manuali, et chirur-
 gica, verba facere mihi quam maxime arridebat,
 quum semper mihi animus fuerit, de nulla ma-
 teria publice differere, nisi propria experimen-
 tis cautisque observationibus sufficienter edoctus
 ac suffultus fuerim.

Igitur in patria spatio duorum annorum
 eum dimidio satis numerosa occasio mihi sese
 praesentavit, placentas remansas observandi et
 curandi, eoque libentius huic operi me accinxi,
 minime ignorans, plurimas lites ac diversas quae-
 stiones inter artis peritos, alias bene de re ob-
 stetricia meritos viros, non absque ridiculo liti-
 gandi ardore et doctis minus decenti verborum
 amaritie ortas ac publice gestas fuisse. Alii
 enim separationis placentae negotium semper
 naturae committendum esse contendebant, alii
 solummodo certis in casibus, ac sub certis cir-
 cumstantiis separationem suadebant, alii eam
 semper, id est, in omnibus casibus ac sin-
 gulis circumstantiis adhibendam suadebant.
 Imo, proh dolor! quod turpe est! ac doctis

viris

viris indignum, scripta ipsa ex odio hominis indecenti verborum forma deturpata fuere, ita quidem, ut eos arti salutari plus nocuisse, quam profuisse re ipsa mihi videantur. Sed et minime tacendum mihi est, varios experientiis ac argumentis certis suam hac in re ardua sententiam in verum artis emolumentum superstruxisse, atque de obstetricia Arte, et genere humano quam optime meruisse.

Hicce labor, quamvis iuvenilis, minime hypothefibus auctoritatibusque, vel phantasiis, multo minus iuramento in verba magistrorum suam debet originem, sed potius experientiae duorum artis peritorum, et tam ingenii acumine, quam et scientiis necessariis praedictorum virorum, plus quam Septuagenariae, scilicet avi patrisque mei, et propriis meis caute ac summa cum attentione, licet paucioribus, institutis observationibus. Vtinam aliquid contribuere valeret haec dissertatiuncula, ut contrariae opiniones de ardua hac re auctorum et aliorum de re obstetricia optime meritorum mentes inter se uniantur, ut artis discipuli in posterum certioribus,

et

et paribus principiis imbuantur, et in posterum
meliores naturae perscrutatores, cautioresque
observatores vulgus obstetricantium producere
valeat, quam hucusque factum est!

Velint B. L. de contentis harum pagellarum
benigne iudicare, et iuveni in scribendo hacte-
nus nondum exercitato errores commissos bene-
vole ignoscere!

Placenta

Placenta, Secundinae, Gallis arriere faix, secundines, Germanis Nachgeburt, Mutterkuchen, est corpus spongiosum, fere subrotundum, tela cellulosa et vasis sanguiferis conflatum, cuius facies interna utero cellulosae telae ope annexa, et cuius vasa mirabili contextu, vasis uterinis respondent, externa facies tunicis foetum aquasque obducentibus tecta, itaque foetum respicit. Ex eiusdem convexa superficie, vix media, magis laterali parte oritur funiculus umbilicalis, duabus arteriis et una vena, cellulosae telae ope iunctis conflatus, tunicisque ovum includentibus tectus. Est ideo placenta corpus intermedium matrem inter et foetum, cuius sanguifera vascula mirando, hucusque ignoto, vix vero unquam satis detegendo modo, cum vasis uterinis correspondent, cuius ope sanguis ex matre in foetum funiculi umbilicalis auxilio adducitur, ergo, nutritio incrementumque foetus per dictum corpus perficitur, estque respectu physiologico maximi momenti ac summae utilitatis.

Patholo-

Pathologico respectu placenta summi momenti est, si a naturali consistentia recedit, vel volumine, vel substantia, vel nexu peccat, foetum exinde pati, tam physiologiae, quam et pathologiae gnari uno testantur ore.

Ergo tempore graviditatis, et post partum ejus naturalis, aequae ac praeternaturalis status obstetricantium summam mereri attentionem nullus omnino dubitabit.

Absoluto partu, foetus in naturali statu, uterus sese propria a summo creatore ipsi indita vi, contrahere, placentamque tali modo separare et expellere valet, hocque plerumque, etsi non semper fieri solet. Omnis aevi experientia testatur, non solum in brutis animalibus, sed et hominibus naturam quandoque aberrare, id est, placentam vel per longioris, vel brevioris temporis spatium in utero remanere posse nec artis tyronibus, nec plebi ignotum est.

Dolores a contractione uteri, vulgo sub nomine dolorum post partum (*Nachwehen*) satis noti sunt. Durantibus illis, uterum ad formam globi sese contrahere et sensim ratione voluminis diminui tangenti manui, externae abdominis inferiori parti appositae summe sensibile et perceptibile est durantibus illis, naturali in statu,
exclu-

exclusa, vel remansa placenta aliquali haemorrhagiae locus est, quae quidem posteriori in casu copiosior, quam in priori esse solet, praesertim si qua pars placentae iam separata est. Quo enim maior separatio, eo maior haemorrhagia est et vice versa.

Perpetua est perque universam naturam, praesertim per regnum animale, stabilita ab initio creationis lex, ut causis effectus respondeant, ac pari passu incedant, et eadem hic locum obtinet. Deficiente vel sublata causa, tollitur effectus, id est, si uterus vi sua vel in totum, vel ex parte caret, inaequales fiunt contractiones, placenta remanent, vel longius, vel brevius, aut nulla omnino fiunt, letalis ergo fit haemorrhagia, si ne placenta separata ex parte, vel remanens, si universalis adest atonia, ergo insequitur mors inevitabilis.

Prouti placenta, sic et funiculus umbilicalis nexu, substantia et volumine peccare solet, quod attentis observatoribus non ignotum est, quippe nimis longus aut brevis mortem foetus, abortum, aut partum praematurum efficere valet.

Situs, vel praeternaturalis placentae, vel eius morbosus status, dolores ad partum diminuere,

nuere, vel plane impedire possunt. Tunicae vel membranae foetum aquasque includentes, et ovum una cum secundinis efformantes, crassitie aequae ac tenuitate deficere valent, nimis crassae partum prolongare, tenuiores praecocem, imo et tardiozem reddere, vulgus obstetricantium non nescit.

Ideo ruptio tunicarum foetum obducendum artificialis, in naturali partu semper omitenda, et tanquam opus naturae proprium eidem soli committenda est. Tyrones artis nostrae minime latet, fere semper placentam in illa superiori uteri parte, quem fundum vocant, sitam esse, aut utero adhaerere, illam autem, in omnibus uteri partibus locari posse experientia satis evictum est.

Si illa colli uteri parietibus adhaeret, partus tardior difficiliorque redditur, in dextro aut sinistro latere corporis matricis haerens, iuxta plures non infimae famae obstetricantes, situm obliquum proferre, res satis nota est: Ego vero dubius haereo.

Perversum placentae situm, vel solum, vel aliis causis concurrentibus, partum retardare, et expulsionem propriam vel difficiliorem, vel omnino impossibilem reddere, extra omne dubium positum est.

Hae-

Haemorrhagia ex utero, unā aut pluribus vicibus et absque doloribus ad partum apparens, vel ab aliqua placentae parte separata, vel a situ placentae supra orificium uteri originem trahit hunc vero situm omnium longe periculossimum esse, iam iam satis probatum est.

Hicce sub circumstantiis gravida statim lectum petere debet, obstetrix, vel obstetricator, subito explorationem manualemente suscipere, dein statum morbi, nec non habitum corporis sedulo inquirere. Si plethora, aut inflammatoria diathesis praesens est, methodus antiphlogistica adhibenda, si debilitas vel aetonia totius corporis adest, roborantibus militandum. Status vero spasticus antispasmodicis debellandus singulis tribus diathesibus, vel duabus posterioribus iunctis, methodus medendi mixta opponenda, externa remedia indicationi respondentia non omittenda sunt.

Si remediis idoneis iuxta artis salutaris solidas regulas adhibitis, haemorrhagia cessat, partus naturae relinquendus, perdurante fluxu sanguineo, satisque aperto uterino orificio, versio embryonis, vel foetus maturi, secundum artis regulas sine mora instituenda est; sit perfectus, naturalis, vel praeternaturalis infantis situs.

Hae-

Haemorrhagiae ante partum, una vel pluribus vicibus apparentes, ut plurimum praecursores, placentae supra orificium uteri adhaerentis esse solent, hinc talia sanguinis profluvia absque ulla alia causa externa vel interna sensibili subito apparent.

Dictum Secundinarum situm, omnium longe periculofissimum, et matris et foetus vitae summe noxium esse, omnium temporum et regionum obstetricantium cohors mecum consentit.

Cognoscitur ille tactu rite instituto, digito tangenti, uteri orificium plus vel minus apertum, et axi pelvis respondens sese repraesentat, attamen nec caput, nec alia praevia pars embryonis, sed eorum loco corpus molle, spongiosum quasi percipitur, et sanguinis stillicidium dicto ex corpore quam perfectissime sentitur. Dolores illi veri vel perfecti partus plane absunt, imprimis praesenti ingenti sanguinis profluvio, minori fluxui dolores illi falsi, plerumque spastici sese adiungere solent. Sunt autem perdurantes summe nocivi, quippe effluvium sanguinis augendo, parturientem debilitant; ergo aut remediis, aut operatione manuali illis finis imponenda est. Praesente tali placentae situ, haemorrhagiae saepius recidivant, praesertim ultimis

mis tribus vel duabus mensibus, placenta vero praevia, tempus graviditatis raro ad finem producit, sed saepius patiuntur gravidae partum praematurum. Quo saepius illae renovantur, eo periculosiores fiunt matri embryonique, quando quies, iunctis simul diaeta appropriata ac remediis internis et externis, nihil proficiunt, nondum satis aperto matricis orificio, ad partum artificialem, tanquam ad sacram confugiendum esse anchoram omnes suadent. Lento enim, ac iusto modo, manum sensim sensimque, absque damno in cavum uteri introducendam esse, omnes auctores docent.

Nam quo magis orificium uterinum aperitur, eo magis vasa placentae antea adhaerentia eius parietibus separantur, oscula eorum aperta hiant, sanguinemque fundunt. Igitur hocce multo plus, quam quocunque ullo alio in casu periculum in mora est. Facto partu artificiali, et antea non nimia haemorrhagia praegressa, plerumque uterus sese contrahit, et hoc modo sanguini effluenti obex ponitur, antecessa autem nimia haemorrhagia, oritur uteri atonia vel partialis, vel universalis. Haemorrhagia remediis aut cedit, aut perdurat, et misera faemina ex sanguinis defectu (inanitionem nuncupant magistri) moritur.

Sub

Sub his circumstantiis ad interna externa-
que remedia, subito, ac solerter confugiendum, et
ad mortem usque continuandum est, nequaquam
autem frictiones abdominales, et illa encheire-
sis a cl. PLOVCQVETO nuper divulgata, omnino
omittendae sunt.

Sed de illis, quae ratione placentae ante
partum praeter naturam fieri solent, solummo-
do in transitu egi. Nunc ad propositum pro-
pius veniendum, atque curatius enarrandum
est, qualia praeternaturalia cum placenta post
foetus partum absolutum accidere possunt.

Antequam de statu praeternaturali loqui
valeo, primo mihi dicendum est, quid iuxta
suetas naturae leges fit et quomodo obstetricans
se se gerere debeat.

Doloribus post partum statim incipienti-
bus, atque utero se se contrahente, placenta vel
in totum, vel ex parte uteri parietibus adhae-
rens sensim sensimque separatur, et vi uteri
propria innataque expellitur. Hoc in casu, nul-
lis se se manifestantibus convulsionibus, animi
deliquiis, doloribus spasticis aut haemorrhagia
profusa, exitus placentae naturae viribus relin-
quendus est. Illa enim expulsiō ab omni tem-
pore in naturali statu negotium naturae erat,

estque adhucdum, manebitque ad usque rerum finem. Porro certum evidensque est, naturam optimam esse morborum medicatricem, iuxta b. GAUBII, summi pathologi, effatum, obstetricans ergo est solummodo naturae minister, qui ipsi solummodo praeternaturali in statu apte ac commode succurrere debet.

Nec timeat offensas et periculum obstetrix vel obstetricans, quando partus placentae non statim sequitur partum infantis. Nam innumera exempla prostant, plenariam expulsionem demum post 6. 8. 10. 12. 16. 20. imo 36. et quod sane admirandum est, plures post dies (absque damno puerperae) factam fuisse. Puerperis bene valentibus, nulla encheiresi opus est, excepta interdum lenta ac cauta funiculi umbilicalis attractione. Pater meus, rationalis profecto et cautus obstetricans prioribus annis prae eos in omni partu placentam statim separavit, quia talia principia a b. FRIEDIO reliquisque hauserat auctoribus, etiam admonitus exemplo avi beatae memoriae, qui felix alias obstetricans, idem fecerat, sed eheu! cautior factus sententiam suam hac in re mutavit! Hodie si in urbe vel in vicinia partum absolvit, variis sub excusationibus secundinas relinquit, et observat summo cum gaudio, plerumque eam vel citius, vel longius, natura expulsam esse. Quando ve-

ro in alieno aut longe abhinc dissito loco obstetricantem agit, per horam unam aut alteram expulsionem expectat, et si, durante hoc spatio, non fit, separationem caute instituit. Nam propter praeiudicia plebis helveticae nullus obstetricans puerperam derelinquere auderet, nisi facta placentae solutione: Alias famae suae quam maxime noceret.

Idem aliquoties observavit, adhaerente ex parte placenta, et inde orta satis considerabili haemorrhagia, non semper opus esse artificiali separatione, sed sanguinis fluxum aequè tuto, medicamentis internis atque fomentationibus et iniectionibus frigidis sisti posse.

Ego ipse expertus sum, dum partum gemellorum absolvebam, et placentae separatae erant, in utero, id est, una in fundo, altera in posteriori corporis parte apparebat, quod priori artificiali separatione exempta, et orificio uteri postea spasmodice constricto, in utero altera remanebat, et die tertio naturae viribus in vaginam propulsa est, unde levi opera illam, id est, leni extractione solvebam, eaque remansio placentae matri minime nocebat.

Puerperis, quibus placenta remanet, plethoricis vel febricitantibus, convenire dietam tenu-

tennem et methodum antiphlogisticam, iactura sanguinis vero debilitatis methodum oppositam, scilicet diaetam restaurantem, iunctis medicamentis roborantibus, artis periti non negabunt. Neminem obstetricantium Virorum, praesertim illorum Regentium, ac eruditionis locupletationis studiosorum, latet, quantae et quam acres lites inter eruditos celebresque viros, de placenta vel separanda, vel relinquenda, ortae ac gestae fuere: sane dolendum omnino est magnos doctosque viros in extrema incidisse, atque sententiam diversam acerba quadam acrimonia (sit venia verbi!) propugnasse. Omnia vero extrema, in salutaris artis ambitu periculosa esse nemo nescit, praesertim hoc delicato in puncto talia miseris puerperis summe nociva fieri posse, extra omne dubium positum est, et his in casibus proverbium illud vulgare quam maxime quadrat, omne nimium vertitur in vitium.

Quivis obstetricans, animo quieto, ab omni systematis auctoritatisque praedilectione libero, diversas auctorum sententias opinionumque commenta diiudicare, et fundamenta quibus innituntur, summa ingenii attentione ponderare ac aestimare debet, dein experimenta sua conferre ac serio consulere, et tandem systema, quod inde sibi sumserat, solido fundamento superstruere.

Ab

Ab animo quieto, meditatione haud exigua, experientia patris, ac propria usu, quae nunc medicorum et chirurgorum examini propono, nata et orta sunt, ulterior usus lacunas systematis explebunt, erroribusque meis, si qui insint, corrigendis inserviet. Sic veniam mihi peto, aliisque vicissim impertio, sic (spero) in posterum tyrones non amplius vacillabunt, mox in hanc, mox in alteram sententiam delapsi.

Extrema, in qua artis magistri illapsi videntur, sunt sequentia. Alii, praesertim antiquioribus temporibus placentae expulsionem remediis promovere studebant, alii semper post partum, placentae separationem artificialem, sine ulla exceptione ac dubitatione, statim suscipiendam suadebant, plures expulsionem placentae omnibus in casibus, sine ulla exceptione, naturae viribus committendam et relinquendam esse contendebant. Mihi vero displicet historice enarrare singulas lites, et tempus inutiliter terere, adferendis argumentis plus minusve arduis, quibus singuli fautores suam sententiam probare nitebantur, multo minus mihi animus est, multis differere de variis mediis viis, quas sequendas intricatissima hac in via suasere nonnulli optime de arte merentes viri. Illi mihi videntur maxime errasse, qui secundinas, expellentium medicaminam ope promovendum esse

esse persuaserant. Inter haec eminent aromatica, et stimulantia, mixta terrestribus, nauseosis etiam futilibus etiam si, innoxiiis. Prostant tanquam artis prostibula, in veteribus dispensatoriis compositiones pulverum ad partum, quae non solum empiricos et agyras, sed et ignorantes veterinarios dehonestarent. Qui quum talibus remediis ad expulsionem placentae uterentur, facile patet, eos generi humano summo in gradu nocuisse, hancque methodum vel ex ignorantia, vel ex falsis principiis theoriisque ortum suum traxisse. Quis enim ex artis peritis non facile perspiciat, exaestuantibus et stimulantibus remediis, sanguinis circulationem valde augeri, febrem excitari, praesentem incitari, haemorrhagiam fieri, instantem augeri, et exinde inflammationem aut haemorrhagias letalem oriri posse?

Sed hodie maxima pars obstetricantium talibus non utitur; dantur tamen hinc et inde quidam aetate iam profecti chirurgi rurales, hac perversa methodo, hodiedum utentes, quorum ex numero patri meo noti plures fuere, suntque adhucdum haud pauci, quin pessimas hinc ortas ipse observavit sequelas. Naturam ad expulsionem placentae interdum, sed quidem rarissime, non sufficere hucusque negari minime potest, videtur ergo interdum egere auxilio
mini-

ministrorum. Nam ubivis prostant exempla mortuarum, ex sola secundinarum remanſione indubitata, caſus quindecim patri meo noti ſunt, qui ruri contingere, quarum maxima pars ab obſtetricibus chirurgisque ruralibus perverſa nocuaque methodo medendi, id eſt, pellentibus ſic dictis medicamentis, vino aliisque calidis, ſpirituofis non exceptis, orci faucibus tradita fuit. Id quod ex parte ipſe obſervavit parens, ex parte ab idoneis valentibusque teſtibus audivit. Nullus omnino dubito ubivis, faeminas cum placenta remanſa mori, ſed raro, equidem rarius, quam hic locorum, dum naturae melius conſulitur aptis remediis encheireſibusque etiam mihi plus quam probabile videtur, ex illis quindecim plus, quam dimidiam partem apta et exquisita medendi methodo ex orci faucibus eripi potuiſſe forſan apud plures, deficientibus naturae viribus, artificiali ſeparationi locum fuiſſe. Meo ſane iudicio haec allegata exempla, omnem placentae ſolutionem, ſine exceptione, minime ſuadent, ſed ſolummodo id probant, interdum placentam remanere vel ob ſpaſmodicas uteri ſtricturas, vel contractiones, vel propter fibrarum rigiditatem, vel propter debilitatam vim contractilem.

Si attentus ad phaenomena naturae, in partus utriusque negotio occurrentia, obſtetricans,
expe-

experientiam consulit, ac singula symptomata, bene rimatur, matureque animoque quieto praedudiciis libero considerat, facillime perspiciet, quod, adhibita in singulis his casibus convenienti et causae morbi apta medendi methodo, mors a remanente placenta quam rarissima futura sit.

Pater meus cum aliis medicis vel post plures dies regimine ac medicamentis convenientibus sine ulla noxa placentae expulsionem observavit, et ruri semper accidit, ut a solis viribus naturae solutio placentae una cum partu absque damno puerperae absolveretur, imo prouti in tota oeconomia animali, sic et hic quandoque miraculi instar fieret.

Periti rationalesque rustici, et veterinarii me certiozem fecere, placentam vaccis, capris, ovibus equisque, saepius ad 6. 8. 9. diem absque ulla noxa remanere, atque dein solis viribus naturae propelli, et si quando die 8. vel ad summum decimo, naturalis separatio non fieret, animalia plerumque febre mori et uterum inflammatum reperiri. Iidem viri, idonei satis testes, mihi narravere, saepe placentam iam separatam leni attractione umbilicalis funiculi posse extrahi, remansis per aliquot dies secundinis, foetentem ex vulva effluere saniem, denuo placen-
tam

tam ut plurimum fortunato eventu, dictis animalibus separari, eventum finistrum rudiori et ineptae manui vel ignorantiae separatoris esse adscribendum. Ex his sequitur, separationem placentae remansae post partum perarduum esse opus, ac summam attentionem et curam cuiusvis obstetricantis et obstetricis postulare.

Dantur enim casus, ubi separationis negotium quieto animo, salva conscientia et omni fiducia, naturae viribus relinquendum est, accidere possunt alii, in quibus viribus naturae non fidendum est, qui absolute separationem manualement postulant, sunt etiam nonnulli, qui ope medicaminum egere videantur quatenus vires naturales vel sustentandae, vel dirigendae sint. Huc pertinent plura in antecedentibus paginis a me prolata. Quando insana puerpera placenta ad tertium diem usque, imo amplius remanet et simul defunt symptomata adversa, nihil inde timendum noxae est, sed si per 3. dierum spatium in suo hospitatur domicilio, tanquam alieno, summa ut plurimum pericula inde metuenda esse autumo. Attamen hic locorum nulla regula sine exceptione est. Nam patri meo exemplum expulsionis naturalis post decimum quintum diem, salva matre, notum est. Imo nuperrime sagax, conscientiosa, artisque peritissima obstetrix Foggienfis, ei narravit historiolam

lam

lam placentae decimo octavo post partum die factae, matre incolumi. Ex his similibusque fere innumeris et certis ab auctoribus hinc et inde narratis factis evidenter constat, quantae qualesque sint naturae vires!

Tres ergo status, ut mihi quidem videtur, distinguendi sunt.

Primo remansio placentae cum haemorrhagia iuncta, quae aut ratione copiae, aut ratione temporis auxilium obstetricantis desiderat; secundo placenta remanens, spasmis, animi deliquis, convulsionibus et accessionibus epilepticis concomitata; tertio inclusio placentae, putredine et febre putridi generis nupta.

Quod ad primum attinet, remanente placenta cum haemorrhagia cito ad fomentationes frigidas dudum notas, et approbatas, ex partibus aequalibus aquae frigidae et aceti, et ad iniectiones ex partibus septem aquae frigidae, cum parte una aceti fortis, constantes, augendo semper aceti proportionem iuxta experientiam optimorum seculi praeterlapsei magistrorum fugiendum est. Simul interne convenientia adhibeantur remedia. Si obstetricans vel levi attractione umbilicalis funiculi vel exploratione manuali certior factus est, secundinas ex parte

parte

parte utero adhuc esse adhaerentes; si vero una vel ambabus dictis encheiresibus edoctus est de plenaria placentae solutione, illam, si haemorrhagia vehemens est, relinquere potest, quia ad instar thrombi sanguinis effluvio obicem ponit: si vero sanguinis fluxus moderatus est, et contractiones uterinae recte fiunt, tunc leni attractione umbilicalis funiculi, si ille sanus et fortis est, eam extrahere debet, sin vero tota placentae massa vaginam implet, tunc extractionem digitis adiuvare debet. Idem faciendum est, presente morbofo, et nimis molli funiculo.

Signa placentae solutae pathognomonica sunt sequentia, dolores post partum, uterus globi ad instar inter umbilicum et symphyseos ossium pubis, ad dextrum vel sinistrum latus inclinans, externe manu imposita tangendus, prolongatio sensibilis funiculi leni caetaeque attractioni insequens pondus sensibilis in inferiori uteri parte, ab ipsa puerpera perceptum, et conatus mingendi, placentam iam ad ostium uteri, vel ad ipsam vaginam pervenisse satis superque monstrant.

Quandoque placenta iam soluta a parietibus uteri sibi invicem quasi applicatis retinetur. Hoc in casu, quando rectiformibus funiculi at-
tra-

tractionibus non sequitur, manu enucleanda est, si supradictis internis externis et remediis, haemorrhagia non cedit, nullaeque contractiones matricis insequuntur, atonia uteri subest, statim manus ex mixtura aceti et aquae frigidae partibus aequalibus madefacta in uterum introducenda, isque digitorum ope irritandus est. His si uterus non contrahitur, manus educenda, et spongia ex ea mixtura saturata ingerenda leniterque exprimenda est. Hac encheiresi aliquoties frustra repetita, mors sane in proproinquo est, miseraque puerpera, inanitione sanguinis, ab plenaria uteri atonia effecta moritur.

Licet praesentibus uteri haemorrhagiis, ab artis principibus artificialis separatio suadeatur, tamen pater meus variis avi propriisque experimentis infelicibus deterritus, praesente sanguinis fluxu, placentam hodie non separat, sed tam internis, quam et externis remediis, quae supra nominata sunt, haemorrhagiam paullum sisti, vires uteri excitari, placentamque foras expelli magno sane cum oblectamento haud semel expertus est. Nuperrime mihi dixit, deserui illam operationem et cum meliori methodo commutavi, ergo, dum vixero, instante sanguinis effluvio, placentam nunquam separabo, unico illo casu excepto, si scilicet separatio artificialis vel ab ipsa puerpera, eius marito, vel a cognatis

tis

tis atque amicis absolute petitur, sique omnes de periculo huius operationis, talibus praesentibus circumstantiis, nec verbis, nec demonstrationibus convincendi sunt. Hanc regulam, tanquam Axioma practicum, obstetricantibus et obstetricibus ruralibus summopere commendat et sedulo inculcat et eius veritatem suis experimentis abunde probat, unaque perlubenter concedit dari forsan casus, in quibus haemorrhagiae adstringentibus non sistendae videantur et magis separatio instituenda sit, sed his quidem rarissimos esse profitetur.

Haemorrhagiae, vel naturalem, vel artificialem placentae partum sequenti, ante dictis remediis commode succurritur. Ego quidem in desperato casu usus sum compositione e tribus partibus aquae frigidae, et una parte aquae vulnerariae Thedenii conflata, magno profecto cum successu. Hac fiebant et iniectiones uterinae et fomentationes externae, balnea tepida manuum ac etiam brachiorum cum fructu exhibentur, imo iuxta experientiam patris longe meliorem effectum edunt balnea frigida his partibus superhabita, attamen in valde debilitatis haud applicari possunt. Hac occasione mihi adhuc monendum esse videtur, quod ab separatione placentae ex parte adhaerentis adiuncta haemorrhagia et uteri plenaria inactivitate, eius vires magis debili-

bilitari, quam excitari videantur, et quod iniectiones, atque manipulationes frigidae adiunctis lenibus abdominis frictionibus, multo maiorem vim irritantem, id est, uteri vires constrictorias excitandi possideant separatione placentae artificiali, totoque coelo differrant, longeque superent.

Obstetricantes non ignorant, si placenta ad dimidiam, vel maiorem partem utero affixa est, satis notabili tempore, ad plenariam solutionem opus esse, sub quo magna, imo saepe prodigiosa sanguinis copia, in summum miserandae puerperae detrimentum stillare solet, hiantia ac per solutionem artificialem vi quadam aperta uteri vascula ad uteri contractiones usque aperta manent, et si illae remorantur vitalis humoris deperditione, iam debilitata femina in maius vitae periculum praecipitatur, animi deliquia et convulsiones insequuntur et sub his calamitatibus finis vitae imponitur. Parens plura horribilia exempla mihi narravit, de insecutis, durante artificiali placentae solutione, mortalibus haemorrhagiis, et inde insecuta plenaria uteri atonia, quin quivis artis ignarus facile perspiciet, longe aliter rem sese habere, dum iniectio- nibus fomentationibusque adstringentibus frigidiusculis, fibrae musculares irritantur, oscula vasorum hiantia contrahuntur claudunturque, san-

sanguis effluens coagulatur et in massas vel globos quasi, sanguineos conglumatur, quae sanguineae massae, spatium uterinum replent, et ita modo quasi mechanico ostia vasculorum obturando ulterius effluvium impediunt, exhibitis simul internis appropriatis remediis, vires naturae debilitatae reviviscere incipiunt, activitas uteri renascitur, et massae sanguineae diversae magnitudinis, imo non raro enormes volumine, sine ulla noxa expelluntur. Praeterea tristibus his in casibus quies animi, et corporis, decubitus in lecto horizontalis, nec non aer recens et purus, suam in salutem faeminae, symbolam, quam per se non contribuere valent.

Hoc in loco non tacendum ruri in disitis a chirurgo obstetricante pagis, multas puerperas ab remansa placenta, iuncta simul haemorrhagia, solis naturae viribus liberari, plerasque ab obstricibus, vel artis suae peritis, vel et ignaris, manu et placenta liberatas, et morte ereptas esse, easque per longum tempus, et non raro per reliquam vitam valetudinarias mansisse. Hoc phaenomenon uti mihi videtur, etiam coagulato sanguini in vacuo uteri, hospitanti, et vasculorum ostiola claudenti, praelenti adhuc quadam uteri vi tribuendum est, presente vero totali atonia, vel statu quasi paraliti-

C

CO

co uteri omnem sanguinem effluere, prouti iam in praecedentibus satis dictum est. Facile exinde elucescit, adhibita iusta medendi methodo, plures matres utiles, non sufficientibus naturae viribus, servari posse.

Hucusque dicta sufficere censeo ad probandam veritatem, nempe methodum diaeteticam et therapeuticam his in periculosis casibus manuali longe praefereendam esse et tam ex dictis, quam et ex infra dicendis facile eruendum esse, plura ac ponderosiora argumenta relictioni placentae, quam separationi facere. Neque vero hic ulla regula sine exceptione est, ergo ulterioribus adhuc experimentis opus est, antequam in totum reiiciatur placentae separatio.

Arduum nunc aggredior opus: Mihi enim dicendum est de medicamentis internis his in casibus ab omni tempore commendatis, haec vero, cum non statim in loco necessario vim suam exercere valeant, sed prius in intestinali canali resorberi ductui thoracico exindeque toti sanguinis massae tradi debeant, sane illa lenta vi operari videntur, quin timendum est illa maxima ex parte virium suarum, ob tantum iter privari, et hinc plane inertia, inefficacia inutiliaque reddi. Saltem in subitaneis haemorrhagiis,

giis,

giis, quibus mox perit puerpera, nullum salubrem effectum ab illis sperandum esse, mecum omnes obstetricantes consentire vix dubito. In haemorrhagiis parcioribus, per longius temporis intervallum perseverantibus, mihi iisdem denegare effectum omnem non est animus, praesertim quum teste tantorum in arte virorum, experientia, illa cum notabili, et praeclaro effectu, exhibita fuere, imo et illa iusto modo, et suo quovis in casu, id est, postulante indicatione, externorum effectum coadiuvare, et aliquo modo votis nostris respondere non negandum sit.

Antiquiores medici solebant magnas virtutes tribuere corallis, margaritis similibusque terrestribus inefficacibusque pharmacis, imo aliis absurdioribus desperatis adeo in casibus lufere, seque ipsos, magisque aegras fefellere, prudentiores ea quidem salibus mediis, aut nitro miscuere. Progressu temporis, ditata, explanata ampliataque scientia medica, talia inertia, ex medicamentorum apparatu expulsa, iisque meliora et efficaciora substituta fuerunt. Difficilem ac delicatam esse rem, cuique casui appropriatum hoc est, indicationi satis respondens opponere remedium, extra omnem dubitationem positum esse, mihi verisimile apparet. Nullum
C 2 enim

enim existit medicamentum haemorrhagiam subito supprimens nullum, quod omnibus haemorrhagiarum causis medeatur. Adstringentia sic dicta remedia, contra haemorrhagias diuturniores ac quasi chronicas multum praestant, sed subitaneis et copiosis frustra opponuntur, et nonnunquam usus eorum periculosus est, ex. gr. largiores doses aluminis vomitum ciere, et inde, peracto totius corporis concussu, haemorrhagiam augere compertum est. Usus igitur internorum medicaminum accuratius rimandum esse existimo.

Quando internis remediis haemorrhagiae finem facere cupimus, distinguendum est inter haemorrhagias subitaneas, atroces, mox letiferas, et inter haemorrhagias lentas, tantum permanentia sua vitae periculosas. Haemorrhagiae vehementes, impetu non solum, sed et copia profusientis sanguinis, periculosae, letiferaeque evadunt his pharmacis obviam itur. Nam methodum empiricam singulis in casibus adhibere, id est, unum idemque remedium semper ac sine ullo discrimine propinare aequè periculosum ac ridiculum esset. Status phlogisticus, vel habitus plethoricus hoc symptoma non ita raro excitare valet, cognoscitur, pulsu pleno, forti, mox plus, mox minus duro, lingua rubra pura, oculis vivacibus, colore faciei rubro, calore corporis

poris naturalem excedente, ceterum aegra bene valente, viribus naturalibus. Hocce in casu quadrat nitrum, extracto hyosciami, syrupo diacodii, et aqua florum chamomillae maritatum, sub mixturae forma. Cremori tartari, sali essentiali tartari, mixturae Riverii, aliisque compositionibus, aerem fixum gignentibus, pariter locus est, aeri frigidiusculo, potui acidulo, nec non corporis animique quieti eadem tribuendae sunt vires.

Si status sensibilis, ex. gr. hystericus, aut, ut vocant, nervosus vel spasticus praedominatur, iunctis simul animi affectibus, qui cognoscitur tam praesentibus, quam et antecedentibus symptomatibus: his in casibus antispasmodica indicantur, suntque optima et efficacissima symptomatica. Huc pertinent opium vel sub forma pilulari vel tincturae, vel mixturae, extractum hyosciami pari sub forma, castoreum, asa foetida, radix valerianae etc. Iuncto simul phlogistico statu admisceantur antispastica temperantibus, ex. gr. tinctura thebaica cum spiritu nitri dulcis, vel exhibeatur famosa illa cl. SAXTORPHII mixtura ex Ra thebaica, spiritu nitri dulcis et liquore minerali anodyno Hoffmanni partibus aequalibus constans a dilecto parente tantopere amata, Huc pertinet illa mixtura cl. MURSIN-

NAE

NAE Ra thebaic, nitro ∇ fl. Samb. et Syr. Diacodii composita. Quandoque statui nervoso debilitas iuncta esse solet, tunc, urgente necessitate, dicta remedia roborantibus commiscenda, ex. gr. aqua cinnamomi aquosa, vinosa, tinctura cinnamomi, pulvere cinnamomi, aqua melissae, rarius aqua menthae piperitidis. Cortice peruviano, praesertim infuso vel leviori decocto nonnulli utuntur cum successu.

Vomitu presente, indicatur mixtura Riverrii iunctis simul ante laudatis remediis. Haemorrhagiae ex ira proveniente medetur, infusum valerianae, vel chamomillae, vel iuncti addito in statu phlogistico nitro, in opposito cremore tartari, non raro admixtis parciore dosibus rhabarbari, praesertim eius tincturae aquosae. Praedominante statu cachectico, cacochymico vel debili, propinanda sunt roborantia ex genere illo excitantium, e. gr. famosa illa mixtura SWIETENII, aut quod idem est, PLENCKII ex aqua et syrupo melissae, et tinctura cinnamomi constans, cui et iungitur lapis haematitidis. Huc et pertinet efficax ille pulvis celebris STARCKII, praeceptoris nunquam satis laudandi et ad cineres usque colendi, qui ex cortice cinnamomi saccharo et haematitidis lapide constat. Non raro moschus his in casibus egregios edit effectus,
pater

pater haud ita pridem, simili in casu, aliis incassum adhibitis, illum miracula praestare observavit; aliquoties ille cum fructu propinavit tincturam tonico - nervinam LA MOTTE.

Verba nunc facienda sunt de haemorrhagiis, longiori duratione periculum inducentibus. Rarissime his in casibus reperitur phlogisticus status, et si reperiatur, antiphlogisticis militandum est. Saepius deprehenditur praedominans spastica dispositio, orta a nimia sensibilitate nervosi systematis auctaque irritabilitate fibrarum muscularium, sed de hac et eius therapia in antecedentibus iam verba feci. Solummodo hoc reliquum habeo, antispastica interdum prudenter combinari cum incrassantibus, scilicet spiritu vitrioli, spiritu sulphuris per campanam elixirio acido HALLERI et VOGLERI.

Nostris temporibus, praesertim his in terris, saepissime, imo fere semper invenitur status vel habitus ille cachecticus, debilitate, vel diminutione vis vitalis, laxitate solidorum, et nimia fluidorum tenuitate constans. Hic indicantur roborantia, irritantia, ac incrassantia, cortex cum acido vitriolico vel alia compositione acida, cum valeriana, etiam cortice cascarillae vel quassiae ligno nuptus, varia sub forma, plerumque illa decocti. Non pauci alumen, aut
cam-

camphoram iungunt, praesertim illa praeparata ex cortice illo divo cinnamomi, aliis indicatis remediis iuncta.

Sub frequentia cachectici corporis habitus, vires cinnamomi egregiae vim vitalem et nervorum torporem incitandi atque augendi valent. Quo respectu ille ceteris omnibus remediis palmam eripit, et optimo patri prae ceteris placet. Facile igitur perspiciendum est, quare mixturam SWIETENII ac pulverem STARCKII tam magni faciat, melissae praeparata viribus systemati nervoso convenientibus pollere, nullus rationalium medicorum negabit, lapidi vero haematitidis, medicamento ferreo, vires roborantes et sub adstringentes attribuendas esse, non est diffitendum. Illum autem singulares vires stypticas exserere posse, et alia praeparata ferrea longe superare, solummodo nimis credulorum nugivendulorumque res est. Dum vero lapis ille ventriculo, uti mihi videtur, difficulter ac lente solvitur, non sine fructu reor, illi substituendum foret, aliud praeparatum martiale, nempe mors ille solubilis, vel etiam sal martis, iuxta dispensatorium Londinense praeparatus, et ex limatura ferri cremore tartari constans.

Si tam internis quam et externis remediis solerter ac prudenter applicitis, haemorrhagia
non

non suprimitur, et vel puerpera, vel adstantes ob nimiam fiduciam separationem artificialem, absolute et quasi tumultuoso modo desiderant, obstetricans illis statum periculosum incertumque operationis exitum indicare, et tandem perseverantibus illis operi manum admovere debet.

Sinister enim eventus, his in casibus minime obstetricanti, sed praejudicio illorum est adscribendus. Mihi semel accidit, ut talium hominum desideriis satisfacere me coactum viderem, et quidem eventu exoptato, postea vero duodecies sinistro a parente tentatam fuisse artificialem placenta separationem percepi. Ecce historiam! Primiparae vingiti octo annorum, post partum naturalem levissimum duabus horis, sanguis absque doloribus e genitalibus impetu profluere cepit. Accersitus levi funiculi attractione, de adhaesione aliquali placentae certior redditus, simulque aliqualem uteri inactivitatem suspicatus, statim adhiberi fomentationes frigidas, ex partibus aequalibus aquae fontanae et aceti iussi, ipse iniunctiones feci ex aquae frigidae partibus et aequalibus aceti, simulque exhibita fuere interna remedia. His incassum tentatis, introducta dimidia manus parte, placenta reperi adhaerentem, supra symphy sin pubis
ossium,

ossium, in parte illa antica uteri, quam cautissime separavi, postea in usu externorum internorumque remediorum porrexi. Hinc uterus sese contraxit et sanguinis effluvio obicem posuit, debilitata aliquantisper puerpera mox pristinam recuperavit sanitatem. Placenta remansa forsitan impediverit tactum universum liquidi iniecti, versus parietes uteri, an iniectum liquidum nimis debile fuerit, non liquet. Posterior conjectura mihi verosimilior videtur priori. Nam pater optimus semper iniicit partes aequales aceti et aquae, imo non raro partes tres aceti uni parti aquae, ante vero et post enarratum casum externa haec remedia semper mihi optatum praestiterunt effectum. Forsan non debito temporis spatio haec remedia continuata fuerunt. Dum remansio placentae, spasms, convulsionibus epilepticis aut animi deliquiis associata est, ad sequentia praepriis attendendum esse videtur, puerpera sit hysterico malo affecta, an valde sensibilis et irritabilis, an atroces dolores post partum adfuerint. Hoc enim significare mihi videtur summum cum utero nexum, quem etiam vehementissimae contractiones vix tollere valent.

His duabus causis concurrentibus, convulsionibus et epilepticis insultus oriri opinor. Spasmi,
vel

vel animi deliquia, vincuntur antispasmodicis opio, rad. valerianae castoreo, floribus zinci, elaeo saccharo chamomillae vel valerianae mixtis praesentibus animi deliquiis et medicamina volatilia, naribus admovenda sunt, ex. gr. spiritus salis ammoniaci volatilis, liquor cornu cervi succinatus, balsamum vitae HOFFMANNI similiaque.

Paroxysmis epilepticis sese manifestantibus, moscho, castoreo, liquore cornu cervi succinato, floribus zinci interne externe cataplasmatibus fomentationibusque antispasmodicis ex emollientium genere cum hyosciami foliis vel eorum oleo commixtis, vel inunctione ex camphora, laudano oleo hyosciami et chamomillae, aut linimento volatili obviam itur, neque iniectioes ex mollientium genere, negligendae sunt, e. gr. decoctum theae aut radicis althaeae cum chamomillae vel malvae floribus, huic inservit scopo.

Supervenienti uteri inflammationi antiphlogistica methodus opponenda est. Convulsiones remanenti placentae insecutas, pater sexies, animi deliquia syncopenque pluries, motus epilepticos bis observavit, omnes puerperae naturae viribus placenta liberatae fuerunt post

5. 6. 8. 9. et plures adhuc dies recuperaverunt-
que pristinam valetudinem.

Obstetricios viros minime latet, placentam quandoque in cavo uteri remorantem in putredinem vergere, vel ex parte, vel in totum, si tota, aut solummodo eius pars soluta est, illa, quae nexu uteri destituta est, sua nutritione privata in calido habitaculo, quasi emoritur, abique in veram putredinem; attamen hoc in una femina plus, in alia minus fieri, multi, cum patre meo experti sunt, interdum longius remorans placenta sana est, dum e contrario non ita longe ibidem retenta aut in putredinem vergit, aut re ipsa putrescit. Talem placentam per septem dierum spatium inclusam sanissimam invenit, aliam post dies quatuor plenaria putridam casei putrescentis odore reperiit, et quod summe mirandum est, salva matre, et omni febre libera quin, testibus obstetricibus, interdum tertia, imo secunda die satis foetidum spargunt odorem.

Causam citioris et maioris, vel minoris putroris gradus non solum ab eius maiori vel minori cum utero cohaerentia, vel plenaria statim post infantem natum, orificio uteri clauso, solutione pendere plus quam probabile est, sed et
hic

hic multum corporis habitum conferre, haud dubitandum est, propter temperamentum, vel et idiosyncrasiam cuiusvis feminae in uno corpore putredinis gradum citius, in alio serius oriri, revera praesupponendum est, si febris simul adest, putridum gradum facilius procreari, quam absenti omni febre, haud dubitandum est. Pariter in altera, absente adhuc febre, illam ab placentae inclinatione in putredinem, vel vera putredine, facilius incitari, quam in altero evictum multiplici obstetricantium virorum experientia est.

Status putridus placentae utero inclusae cognoscitur odore foetido putrescente ex vaginae orificio proveniente et conclave, plus minusque replente, sanie, plus, vel minus cum pure mixta, maiore vel minore foetore, dicto ex loco profluente, intermixtis non raro ipsis placentae putrefactae particulis, maioribus vel minoribus, funiculo umbilicali quasi incarcerationato, febre maiori aut minori gradu associata.

Hisce sub circumstantiis sequentia adhibenda esse censent artis magistri. Iniectiones ex corticis peruviani decocto, cum pauciori quantitate salis ammoniaci mixtae, omni hora, vel
et

et bihorio fieri debent, nonnulli cortici herbas subadstringentes, vel decocto aliquam aceti partem admiscent, fluida vero tepida iniicienda esse neminem latet. Externe fomentationibus antisepti-
cis frigidis locus est, quae omni bihorio repetendae sunt, dum per spatium quadrantis horae, vel dimidiae horae applicatae fuerunt, abdomen caute detergendum et siccandum est, donec iterum applicatio fit nova.

Uterus dictis iniectionibus ab sanie quasi purgatur et remanente iniectionis materia, putredini placentae et uteri inflammationi solummodo in tantum, quantum fieri potest resistitur. Dum vero externis minime sufficientes vires sunt atroci malo medendo, ideo his merito interna remedia associanda sunt, quorum viribus magis fidendam esse multiplici auctorum experimento constat. Illa vero ex antisepticorum genere eligenda sunt, inflammatoria diathesi praedominante, pulsu pleno, duro veloci praesente, interdum venaesectio indicatur, et simul antiphlogistica antisepti-
cis admiscenda sunt, pro potu ordinario potus ille citratus (sub nomine limonade) notus vel naturalis, vel artificialis, aqua fontana syrupo rubi idaei, berberum, vel alio huius generis edulcorata, admixto nitri dulcis spiritu, vel HALLERI, vel VOGLERI acido,
vel

vel vitrioli seu sulphuris spiritu, impraegnata intentioni medentis respondet.

Sordes primarum, viarum si qua adsunt, mobiles faciendae, deinde iuxta diversam indicationem, sursum per vomitum ex ipecacoanha, deorsum ex rhabarbaro et minori quantitate salis cuiusdam generis educendae, superbibendo largiori quantitate infusi florum chamomillae vel millefolii.

Debilitati virium et flatui quasi nervoso (sit venia verbo) ubi vis vitalis maxime immi-
nuta est, et putredinis gradus obtinet summus, convenit decoctum vel infusum corticis frigidum, mox camphora, mox acidis vel vegetabilibus, vel mineralibus, mixtum, prouti omnia vel simplicia, vel composita acida huic flatui conveniunt, ita et elixirium illud *MYSICHTI*. Liquor ille anodynus mineralis *HOFFMANNI*, ob notas suas antisepticas excitantesque vires, maxime commendandus, sed largioribus dosibus exhibendus, ad minimum uncia semis quotidie consumenda est. Diaetam pariter indicationi adaequantem rem magni momenti esse, nemo inficias ibit. Ergo sit plus minusve antiseptica, vel nutriens, restaurans, potui acidiusculo non raro, vinum maiori, vel pariori quantitate
miscen-

miscendum, vel substituendum est. Sitne potus generis antiseptici, an roborantis, an temperantis, semper larga copia hauriendus est, imprimis urgente necessitate. Etiam ab initio iam adhibita adaequata medenti methodo, vel febris putrida ipsa praecavetur, vel curatur rariusque mors sequitur.

Placenta putrida corrupta eliminata ex corpore, usus iniectionum rarior sit per duarum vel trium dierum spatium continuandus, et postea commutandus cum infuso, vel decocto florum chamomillae, millefolii vel spec. emollientum, vel subadstringendum. Neque reticendum est florum arnicae tam internum, quam et externum usum, symptomatibus sic exigentibus, magna miraque praestare.

Methodo interna probe indicationibus adaptata, ad plenariam puerperae restitutionem pergendum esse videtur. Experientia etiam plus, quam probatum est, antea laudata methodo, placenta liberatas postea ut plurimum perfectiori frui sanitatis gradu, artificiali separatione liberatis non paucioribus.

Illa inclusio secundinarum (auctores placentaem incarceratam nominant), nostris in pagellis

lis

lis peculiarem maturamque) sed vires iuvenis nec docti, nec satis experti longe superantem) meretur considerationem. Efficitur illa uteri inaequali, subitanea, partiali haud integra, secundinas, vel nondum, vel ex parte tantum solutas, circumcingente, easque ita includente contractione. Ut plurimum placenta incarcerata soluta deprehenditur obstetricantium manibus, suo in carcere (avus ergastulum appellat) interdum pars eius vel tota massa adhaeret, et quidem adeo fortiter utero nequitur, ut non absque vi admota separari valeat. Hoc in casu solutio placentae puerperae aequae dolorosa ac periculosa esse solet. Iuxta plurimorum obstetricantium sententiam, incarceratio placentae gignitur spastica uteri contractione, secundum pauciorum opinionem, sedes eius supra tubarum FALLOPII orificia, symbolam confert. Mihi vero verosimile non videtur. Nullis ab incarceratione placentae sese manifestantibus periculosis urgentibusque symptomatibus, externe frictiones manu calefacta supra incarcerationis locum instituendae, interne antispasmodicis potentibus militandum est. Sin vero iuncta placentae incarcerationi haemorrhagia est, occurritur fomentationibus atque iniectionibus frigidis et medicamentis internis hocce scopo respondentibus. Pluries et pater, et ego, repetitis vicibus ex-

D

per-

pertus sum; tam haemorrhagiam, quam et incarcerationem dictorum medicaminum auxilio egregie sublatam fuisse, perseverante incarceratione, externe linimentum volatile ordinarium cum laudano liquido, vel camphora, vel chamomillae et hyosciami oleo vel hyosciami extracto, item essentia castorei inungendum cum successu est. In hunc censum etiam veniunt fomentationes emollientes aut cataplasmata antispasmodicis mixta. Inter medicamenta interna excellunt opium, castoreum, extractum hyosciami et valeriana, quibus pater multoties cum eventu mirando usus est et secundum varias circumstantias unum cum altero iungi debet, interdum vero plura combinari praesiat. Incarceratione placentae sublata, fomenta externa ex aqua frigidissima fontana vel fluviatili, aceto, aut acido vitrioli impregnata, eam, si digitis arripi non potest, expellunt absque longo temporis intervallo. Nam horum ope fortiores uteri constrictiones efficiuntur. Veruntamen non semper methodis laudatis, remansae placentae mederi licet. Datur enim hinc et inde exceptio. Incarceratio obtineri potest, apud eas feminas, quae tantam fiduciam in artificiali placentae separatione ponunt, ut pessima mala, ab eius remora metuant, atque de vita actum esse censeant, taliaque tota credant anima, ut nul-
lis

lis demonstrationibus ratiociniisque obstetricantium de contrariis moneri possint, et separationem artificialem tumultuoso modo exigant. Qua de causa cum alterationes ab ira, aut metu productae pessima symptomata excitare possint, ideo naturalis separatio illis ab obstetricantibus, et obstetricibus concedenda est, atque hic praesudicio aliquid concedendum est necessario, aliter sentientibus peritis. Plurimis in regionibus, praesertim in Helvetiae multis locis, separatio placentae tanto in usu est, ut iam post horam unam vel alteram, nullis apparentibus periculosis symptomatibus, auxilium obstetricantis desideretur; imo aliis in locis, more ab antiquis temporibus assueto, obstetrices manum operi admovent, ac plus aut minus adhaerentem separant placentam, plures vero, eaeque rudiores scelestaeque, illam magis avellunt, quam separant, et ita dilacerant, ut frustra remaneant, quae vel postea concitante durissimos dolores post partum, vel naturae vi expelluntur, vel in putredinem vergunt, et uteri inflammationem pessimasque febres excitant, immo non raro uteri substantia earum rudioribus digitis, et debito longioribus unguibus, offenditur et quasi fricatur, huiusque nobilis, et summe sensibilis visceris interna tunica saltem, si non substantia ipsa ex parte dilaceratur, ut exinde pessimae oriantur

metritides, quorum eventuum tristissimorum testis fuit beatus expertusque olim obstetricator, avus et hodie dum pater meus, ac ubivis terrarum, praecipue in regionibus illis medica politia destitutis experti fuere, et adhuc dum experiuntur rationales ac celebres viri, teste historia, tristium talium casuum copia munita.

O quam fortunatae sunt regiones illae, in quibus prudens politia regnat medica, et quibus non defunt habiles conscientiosique obstetricantes, et obstetrices non rudes! quam infelices e contrario sunt provinciae, hisce plenario destitutae auxiliatricibus manibus, vel nimis longe ab illis distantes loci!

Pater saepissime vario sub praetextu, puerperas artificialem placentae solutionem exoptantes, fefellit, ex. gr. dicendo, illam mox expelli, sese non velle abire, sed ad partum placentae usque remanere, si urgentia symptomata intrent, vel exclusio secundinarum intra horae unius, vel alterius spatium non fiat, se illam separare velle. Si quae paullo pertinacius ac impetuosius concupiscerent artificialem separationem, saepius fallebat, dicendo orificium uterinum plenario clausum, et spasmodiae contractum esse, spasmus prius medicamentis internis
et

et externis solvendos esse, etc. eumque huius consilii nunquam poenituit neque poenitebit in posterum, cum placentae sponte expulsae fuerint, unica excepta, quam, sex horis elapsis, ante abitum separavit, idque non fecisset, nisi puerpera in loco quinque leucis ab hinc distito habitasset, dum nulla symptomata artificialem opem desideravere et persuasus fuit de sufficientia virium naturalium. Hoc et in casu praeiudicio, metuque puerperae satisfecit. In locis distitis, si quando prudentum obstetricantium obstetricumque copia non est officium medici aut chirurgi obstetricii exigat, ut ante discessum placentam separet, vel expulsionem naturalem expectet, ut maiora infortunia praecaveantur, atque voto puerperae satisfiat. Sub hac rerum facie et exceptioni locus est, si explorationis ope obstetricans sese certiore reddidit de vehementissima ac universa placentae cum utero connexionem, ita, ut absque summa vi adhibita separatio artificialis fieri nequeat. Tunc melius consulitur et saluti puerperae, et obstetricantis famae, si res omnis naturae viribus committitur, quam arte nimiaque vi excluditur.

Porro si placenta ita fortiter incarcerata est, ut incarcerationis ostium digitis non sine vi maiori adhibita aperiri possit, melius est puerperam derelinquere quam uteri partibus sensibili-
bus

bus vim inferre. Exhibeantur itaque indicatā remedia interna, hisque copulentur externa, de quibus in praecedentibus profusius loquutus sum!

Tandem si puerpera valde debilis ac sanguine exhausta est, ita, ut et minima separationem necessario insequens sanguinis iactura, tanquam periculosa, immo letifera metuenda sit, curatio therapeutica manuali longe praeferenda est. Etiam status inflammatorius matricis a separatione artificiali abstinendum iubet. Qua praesente, irritationem ab separatione factam malum augere posse quivis facile perspiciet.

De modo separationis omnes artis magistri hodierni in compendiis aliisque scriptis, prolixius ac clarius egerunt, quam qui praecedenti saeculo vixerunt commendaveruntque serio, ut exploretur locus placentae ab utero iam separatae, deinde ut digitus alius post alium inter substantiam uteri et placentae dicto in loco immittatur, et sic lentissimo minimeque violento modo separatio, paulisper depressorio, non lacerante, sed subtilissime separate fiat. Quando vero plenario adhaeret, separationem prope funiculi umbilicalis insertionem incipiendam suadent. Ex anatomicis et physiologicis evidenter patet, uterum, inprimis ejus superficiem internam valde sensibilem irritabilemque esse, ergo caute hic mercandum, nullaque vi placentam separandam esse,

esse, omnes artis salutaris gnari mecum sentient.

Separatio placentae est igitur operatio difficillima, dolorosa et periculosa. Difficultatem eius iam satis probatam a me suppono, omnesque obstetricantes mecum convenient separationem integram quam intricatissimam esse, et tam patientiam puerperae, quam et obstetricantis requirere, quin subtilissimo tactu egere, ne ulla placentae frustula aut particulae relinquantur. Quod sane expertissimis viris iam occurrebat, ipsi patri bis infortunium hoc accidit. Etiam in quibusdam feminis connexio placentae adeo fortis cum utero est, ut fibrae illae quasi tendineae appareant, ac digitis vix separari possint, manuque sinistra vel alia auxiliatrice, vix uteri motus, in abdominis vacuo spatio impediri, et ille debito suo in loco retineri ac fixari possit, immo non raro externe ambabus obstetricis manibus uterus comprehendi ac suo in loco teneri necessarium sit. Est etiam interdum haec operatio tam intricata, ut consensu plurium collegarum, difficilior, versione etiam satis ardua, censenda sit, uteri orificium interdum ita spasmodice constringitur, ut tam introitus, quam exitus manus difficilis reddatur.

Dolores summos fieri a tali separatione, licet iuxta artis regulas, summaque ac sirenuissima
sima

lima attentione et accuratissima praecautio-
ne facta, nullus dubitat, qui nobilissimi visceris ha-
bitum, et eius sensibilitatem ac irritabilitatem
novit, ac praeterea gestus, motus, lamentatio-
nes, eiulatus, clamoresque commiseratione di-
gnissimarum puerperarum vidit, observavit et
audivit. Ille mecum consentiet, id est, talem
operationem maxime dolentem esse, nec temere
adhibendam.

Periculum inflammationis ab separatione
artificiali puerperas incurrere, exinde uteri cu-
iusdam parti suppurationem effici, variosque
morbos chronicos procreari, extra omne dubium
positum est immo vero satis constat a rudioribus
manibus factam inflammationem esse, deinde
in scirrhum abiisse, ac exinde carcinoma uteri
ortum. Nonnulli obstetricantium contendunt
ex remanentibus placentae particulis polypos
oriri, ego vero his non assentio, chronicam
exinde ortam esse uteri atoniam, hinc sterilita-
tem productam, nec non uteri sensibilitatem ac
irritabilitatem auctam, hinc morbum histericum
natum: varias etiam menstruorum aberrationes,
hoc quidem satis evictum est. His sequelis ad-
iungenda adhuc alia est, quam pater observa-
vit. Nota ipsi sunt puerperae non paucae, qui-
bus ab avo, a se ipso ac ab aliis placenta separa-
ta fuit, ante decem, duodecim, quindecim et
plu-

plures annos, quae sentirent dolorem quasi fixum eo loco, in quo maxime adhaerebat placenta. Hic dolor sub graviditatis ac menstruationis tempore augebatur, nullis remediis tollerabatur, labores miserarum duriores impediēbat, sicque triste separationis residuum ad vitae terminum usque tolerabant. Avus separationem placentae artificialem centum et quinquaginta duabus instituebat vicibus, ex quarum numero viginti septem puerperae mortuae sunt, scilicet septendecim inflammatione uteri, reliquae ex haemorrhagiae sequelis succubuerunt. Pater hanc operationem iam centum octuaginta tribus vicibus suscepit, e quarum numero viginti duae mortuae sunt, una metritidi succubuit, reliquae ex haemorrhagiae sequelis, uti et remanentibus placentae particulis procreata febre putrida, nec non sanguinis iactura interfectae fuerunt. Neque reticenda sunt alia infortunia, tametsi non letalia, minus expertis in separationis negotio utriusque sexus hominibus, non ita raro rudiori tractatione et vi producta, uteri inversio, vel partialis, vel integra, item uteri procidentia perfecta et imperfecta, nec non vaginae prolapsus completus et incompletus, quae dira mala tam rudiori attractioni umbilicalis funicali, vel nimis vehementi uteri, sub separationis placentae tempore adhibita vi, vel trahendo, vellicando,

do,

do, quasque lacerando, ab ignaris homunculis carnifices imitantibus, inducta fuere.

Tunicae foetum obducentes, praeternaturali modo quandoque utero annexae sunt, minusque arcte cum placenta copulatae, ita quidem ut, interdum satis notabilis pars in utero remansisse, vel in eius orificio haesisse, saepius observatum sit. Quod corpusculum heterogeneum, cum possit mora degenerare, et in putridum ruere statum, obstetricibus bene incalcandum est, ut, partu placentae absoluto, videantur tunicae, ante vesicam formantes, integrae sint, nec ne. Si qua pars remanserit, primo iniectiones uterinae ex chamomillae arnicaeque florum infuso postea, effluente saniosa materie, e levi chinae decocto aut infuso paratae institutendae sunt. Pater hac ex levi causa, ut videtur, semel satis notabilem ortam putridam observavit febrem, et exclusionem tunicarum reapse putrescentium octava die factam nuper die tertio post partum in orificio uteri haerentes mere putridas ac pessimum cadaverosum odorem spargentes extraxit, incolumi puerpera. Sed dissertationem in maius volumen excrevisse videtur, quam ut ulterius filum protrahere liceat statuendus ergo et faciendus est operi.

CURRICVLVM VITAE.

---

*Est pagus, Cantonis alias Appatiscellanae, hodie
Sentis nominatae, quem Herisaviam vocant, in quo
ego IOANNES HENRICVS OBERTEVFFER lucem
huius mundi aspexi anno seculi huius LXXIX.
die XX. Ianuarii, patre usus IOANNE GEORGIO
OBERTEVFFER, medicinae utriusque doctore ac ob-
stetricante celebri, matre SUSANNA e familia*

BOD-

BODMERIANA, Wölflingae in Cantone Turicensi
florente.

Optimi parentes adhucdum viventes, a tenera
aetate primis litteris me imbui curavere quam fide-
lissime, eoque successu, ut anno aetatis nono linguae
latinae, graecae, nec non gallicae, principia addi-
scere potuerim, apud meritissimum et doctissimum
Dn. GRAF, theologiae Candidatum, ex cuius ore
postea geographiae, historiae, botanices, nec non
historiae naturalis rudimenta percepi. Quibus po-
sterioribus duabus scientiis maxime operam dedi tan-
to cum successu, ut his bene imbutus fuerim, atque
venerando praeceptori, dum vixero, gratias pluri-
mas habeam.

Anno nonagesimo quinto iussu patris Tigurum
me contuli, ibique frequentavi collegium physices
matheosque Ill. RAHNII, magni Helvetorum Ae-
sculapii, physiologiam, diaeteticen et therapiam
spe-

*specialem exponentem audivi doctissimum doctorem
Usteri, pathologiae generalis ac specialis praecepta
exponentem doctissimum ac defessum medicum, DA-
VIDEM RAHNIVM, cui bono ac amabili viro sane
multa debeo. Botanice, chemiam et materiam me-
dicam exposuit doctissimus Dn. Doctor SCHINZ.
Chirurgiam Dn. Doctor LOCHER, Historiam natu-
ralem medicam Dn. Doctor ESCHER, cursum osteo-
logicum anatomicumque BURCKARD, chirurgus ex-
pertus et celebris, cuius sub auspiciis cadaveribus
dissecandis ipse manus admovi.*

*Post biennem commorationem Turico valedixi
atque tempore verno anni 1797. celebrem illam acade-
miam, quae Ienae Saxonum floret, frequentavi, ibi-
dem mihi rara ac exoptatissima contigit felicitas, ut
in domo celeberrimi professoris STARCKII, medici
chirurgi et obstetricantis doctissimi, dexterrimi atque
expertissimi, habitare liceret, isque vir maxime de*

me

me meruit, patrem egit erga me scientificum, sub
cuius auspiciis Hippocraticis mox ad practicum de-
scendebam castra, clinicum institutum tanti magistri
frequentavi, imo in urbe ac rure ipse aegros tracta-
vi, singulis operationibus chirurgicis et obstetriciis,
nec non sectionibus legalibus interfui, ita, ut tam illius,
quam et cognati, celebris professoris STARCKII,
merita de me evaserint insignia, nunquam oblivioni
tradenda, atque publice, dum vixero, laudanda.
His enim viris finem studiorum academicorum adeo
felicem, velocemque debeo. Numero civium acade-
micorum adscriptus, cursum medicum eruditus sub
viris continuavi medicinam forensam Perillustr. GRV-
NER chemiam excell. GÖTTLING, me docuit. Prae-
terea duces et professores artis secutus sum, in pa-
thologia tam generali, quam speciali, item in thera-
pia speciali et materia medica Illustr. HUFELAND,
in anatomia et chirurgia Perillustr. LODER, in
clini-

clinico, et arte obstetricia Illustr. STARCK, in materia medica et fasciarum doctrina Excell. STARCK, iuniorum.

*Quibus omnibus ac singulis praeceptoribus, fau-
toribus et patronis, summa animi pietate maximo-
pere colendis, pro innumeris et egregiis in me colla-
tis meritis maximas, quas valeo, publice reddo gra-
tias, atque insignium adeo virorum benevolentiae
atque memoriae in posterum me quoque commendatum
cupio! Domum nimis cito redux, arduo medicinae
practicae exercitio me accingere non ausus essem, nisi
suffultus fuisset dilecti ac summopere colendi patris
consiliis, atque iudiciis, cui doctissimo atque expertis-
simo medico tot tantaque debeo, ut eadem dicere va-
leam summo iure, quae Illustriss. L. B. VAN SWIE-
TEN de suo praeceptore, summo BOERHAVIO gloria-
batur, scilicet se nunquam hoc oraculum accessisse,
nisi ut doctior ab illo discessisset. Est et mihi maxi-*

me

me sperandum, quod in posterum ab patre tam eru-
dito, ab omnibus hypothesebus systematum auctori-
tunq; praejudicio libero medico, plura discere mihi
concessum sit. Hic enim totus in eo est, ut ad na-
turae conatus viresque me reddat attentissimum et
theoretica filii studia lectione optimorum librorum
quotidie augere studeat.

Dabam Herisaviae Helvetorum

die 26. Iunii Ao. 1800.